

การพัฒนารูปแบบการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ธิดา แซ่ซัน^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการรู้ดิจิทัลของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช (2) สร้างรูปแบบการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช และ (3) รับรองรูปแบบการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช การวิจัยดำเนินการตามแนวทางการวิจัยและพัฒนา แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่หนึ่ง การศึกษาสภาพการรู้ดิจิทัล มีประชากรเป้าหมาย คือ ผู้บริหาร 21 คน และบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน 27 คน รวมทั้งสิ้น 48 คน ระยะที่สอง การสร้างรูปแบบการรู้ดิจิทัล มีประชากรเป้าหมาย คือ ผู้บริหารและบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน และผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้ดิจิทัล รวมทั้งสิ้น 51 คน และระยะที่สาม การรับรองรูปแบบการรู้ดิจิทัล มีประชากรเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการรู้ดิจิทัลและด้านห้องสมุดประชาชน 6 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาด้วยค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์รายข้อ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ 0.82 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการรู้ดิจิทัลของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) และบรรณารักษ์มีความเข้าใจเกี่ยวกับการรู้ดิจิทัลในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.68$) (2) ผู้บริหารและบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน รวมถึงผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้ดิจิทัล ประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราชในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) และ (3) ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีความคิดเห็นต่อทุกองค์ประกอบของรูปแบบในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การรู้ดิจิทัล; บรรณารักษ์; ห้องสมุดประชาชน; นครศรีธรรมราช

¹ อาจารย์ ดร.ธิดา แซ่ซัน, สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, อีเมล: thida_sae@nstru.ac.th

* Corresponding author: thida_sae@nstru.ac.th

ISSN: 3027-6977 (ออนไลน์)

Received: April 13, 2026; Revised: June 3, 2026; Accepted: June 14, 2026

The Development of a Digital Literacy Model for Public Librarians in Nakhon Si Thammarat Province

Thida Saechan^{1*}

Abstract

The objectives of this research were to: (1) examine the digital literacy status of public library librarians in Nakhon Si Thammarat Province, (2) develop a digital literacy model for public library librarians in Nakhon Si Thammarat Province, and (3) validate the proposed digital literacy model for public library librarians in Nakhon Si Thammarat Province. The study employed a research and development (R&D) methodology, comprising three phases. Phase I involved examining the digital literacy status of the target population, consisting of 21 administrators and 27 public library librarians, totaling 48 participants. Phase II focused on developing the digital literacy model, with a target population of administrators, public library librarians, and digital literacy experts, totaling 51 participants. Phase III, the validation of the digital literacy model, involved a target population of 6 experts in digital literacy and public libraries. The target population across all phases was selected via purposive sampling. Research instruments included questionnaires and interview guides. Content validity was assessed using the Item-Objective Congruence (IOC) index, yielding values ranging from 0.67 to 1.00, and reliability was determined using Cronbach's alpha coefficient, which yielded a value of 0.82. Data was analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, mean, and standard deviation. The findings revealed that (1) administrators placed considerable importance on digital literacy development for public library librarians, with an overall mean score at a high level ($\bar{x} = 4.31$), while librarians demonstrated a high level of understanding of digital literacy ($\bar{x} = 3.68$), (2) administrators, public library librarians, and digital literacy experts assessed the appropriateness of the draft digital literacy model for public library librarians in Nakhon Si Thammarat Province at the highest level overall ($\bar{x} = 4.51$), and (3) qualified experts evaluated and validated all components of the digital literacy model for public library librarians in Nakhon Si Thammarat Province at the highest level overall.

Keyword: Digital literacy; Librarian; Public library; Nakhon Si Thammarat

¹ Dr.Thida Saechan, Division of Information Science and Library Science, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand. E-mail: thida_sae@nstru.ac.th

* Corresponding author: thida_sae@nstru.ac.th

ISSN: 3027-6977 (ออนไลน์)

Received: April 13, 2026; Revised: June 3, 2026; Accepted: June 14, 2026

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในยุคดิจิทัล ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการดำเนินงานของสถาบันบริการสารสนเทศทั่วโลก โดยเฉพาะห้องสมุดประชาชนที่กำลังเผชิญกับจุดเปลี่ยนผ่านจากการจัดเก็บทรัพยากรกายภาพสู่การให้บริการเข้าถึงสารสนเทศในรูปแบบดิจิทัล ผ่านการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ และระบบอัตโนมัติเพื่อการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้ใช้ การจัดทำดัชนีเนื้อหาเชิงลึก และการให้บริการค้นหาด้วยเสียงและภาพ ในบริบทนี้ บรรณารักษ์ คือ ผู้ที่ต้องปรับตัวให้เท่าทันเทคโนโลยีพลิกผัน เพื่อนำพาองค์กรสู่การเป็นห้องสมุดอัจฉริยะที่สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน (Pijitkamnerd, 2023) แรงกดดันดังกล่าวผลักดันให้ผู้บริหารห้องสมุดและบรรณารักษ์วิชาชีพต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริการสู่รูปแบบดิจิทัล เพื่อสร้างประสบการณ์การใช้งานที่ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Executive Committee of Academic Librarians Group, 2025)

บทบาทของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจำเป็นต้องได้รับการปรับนิยามใหม่ จากผู้ให้บริการสารสนเทศแบบดั้งเดิมสู่บทบาทที่หลากหลายและครอบคลุม ได้แก่ 1) ผู้ให้บริการดิจิทัลที่จัดบริการเชิงรุกในสภาพแวดล้อมยุคดิจิทัล (Phiwoon et al., 2025) 2) ผู้สอนการรู้สารสนเทศและการรู้ดิจิทัล เพื่อแนะนำให้ผู้ใช้บริการสามารถประเมินสารสนเทศได้อย่างถูกต้องและมีวิจารณญาณ 3) ผู้สร้างสื่อดิจิทัล (Digital content creator) หรือ Digital media specialist ที่มีความสามารถในการดัดแปลงและเผยแพร่เนื้อหาความรู้ผ่านเครื่องมือสมัยใหม่ (Tiwasing et al., 2021) 4) ผู้จัดการความรู้ดิจิทัล (Digital knowledge manager) ที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดระบบและนำเสนอสารสนเทศในสภาพแวดล้อมดิจิทัล (Joel & Ibrahim, 2021) และ 5) ผู้สนับสนุนการเรียนรู้ของชุมชน (Community learning facilitator) ที่ทำงานเชิงรุกร่วมกับภาคีเครือข่ายเพื่อสร้างนวัตกรรมบริการที่ตอบสนองความต้องการเฉพาะของพื้นที่ (Plangcheep & Upatum, 2025)

Office of the Civil Service Commission (2024) ได้ตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วนดังกล่าว และกำหนดทิศทางสำคัญในการสร้าง "องค์กรแห่งการเรียนรู้และพัฒนา" โดยมุ่งเน้นการยกระดับทักษะดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนการเป็นรัฐบาลดิจิทัล บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในฐานะบุคลากรภาครัฐสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) ซึ่งปรับเปลี่ยนมาจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) มีบทบาทสำคัญในฐานะกลไกกลางที่ช่วยลดช่องว่างทางความรู้และเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะการรู้ดิจิทัลที่เพียงพอในการขับเคลื่อนพันธกิจดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาการรู้ดิจิทัลของบรรณารักษ์มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นการเสริมสร้างสมรรถนะให้บุคคลสามารถบูรณาการความรู้ ทักษะ และทัศนคติ เพื่อใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เครื่องมือสื่อสาร และสื่อออนไลน์ ในการค้นหา จัดการ ประเมิน และสร้างสรรค์สารสนเทศได้อย่างถูกต้อง ปลอดภัย มีจริยธรรม และมีประสิทธิภาพสูงสุด รวมถึงการรู้เท่าทันสื่อ การคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) และการตระหนักถึงประเด็นทางสังคม จริยธรรม และความเป็นส่วนตัวในโลกออนไลน์ (Boujanaut, 2024; Pluemsamrangit & Kullapa, 2020) ในด้านกรอบแนวคิด Ng (2015) ได้กำหนดการพัฒนาการรู้ดิจิทัลไว้ 3 มิติ ได้แก่ มิติทางปัญญา คือ การคิดวิเคราะห์ ประเมิน และคิดอย่างมีวิจารณญาณ มิติทางเทคนิค คือ การปฏิบัติงานและการแก้ปัญหาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และมิติทางอารมณ์สังคม คือ ทักษะการสื่อสาร ทักษะทางสังคม และทักษะการปกป้องตนเองในโลก

ออนไลน์ โดยในเชิงปฏิบัติ ผู้มีการรู้ดิจิทัลควรสามารถเข้าถึงและค้นหาสารสนเทศจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ ทำความเข้าใจบริบทและศักยภาพของตนเอง ใช้เครื่องมือดิจิทัล และมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ผ่านสื่อดิจิทัล (Office of the Civil Service Commission, 2024; MediaSmarts, 2022) ตลอดจนสามารถประเมินเนื้อหาสื่ออย่างมีวิจารณญาณ (Hobbs, 2011)

อย่างไรก็ตาม พบว่ายังมีช่องว่างด้านทักษะดิจิทัลที่บรรณารักษ์จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ได้แก่ ทักษะด้านการประชาสัมพันธ์ การสร้างสื่อ และความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากสมรรถนะที่มีอยู่ยังไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน (Phiwoon et al., 2025) ในมิติด้านการบริหาร บรรณารักษ์ควรมีทักษะการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ รวมถึงการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลดิจิทัลสำหรับการวางแผนและบริหารจัดการ ในมิติด้านเทคนิค บรรณารักษ์ควรให้ความสำคัญกับทักษะเฉพาะด้าน เช่น การจัดการเมตาดาตา (Metadata) และการลงรายการสารสนเทศสื่อดิจิทัลตามมาตรฐาน RDA อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและมาตรฐานสากล เพื่อให้ผู้ใช้สามารถสืบค้นสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Boujanaut, 2024) นอกจากนี้ ความซับซ้อนของระบบอัตโนมัติและปัญญาประดิษฐ์ยังเป็นความท้าทายใหม่ที่บรรณารักษ์ต้องเรียนรู้เพื่อจัดการทรัพยากรดิจิทัล (Pijitkamnerd, 2023) ในมิติด้านบริการ บรรณารักษ์ควรมีทักษะการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย การสื่อสารผ่านโซเชียลมีเดีย (Chotirat & Kaewsuan, 2025) รวมถึงทักษะการประเมินสารสนเทศดิจิทัลและการใช้ปัญญาประดิษฐ์อย่างมีวิจารณญาณ เนื่องจากข้อมูลที่ผลิตโดย AI อาจมีความไม่ถูกต้องหรือมีอคติแฝง บรรณารักษ์จึงต้องเรียนรู้การใช้เครื่องมือตรวจสอบคุณภาพข้อมูลเพื่อให้มั่นใจว่าสารสนเทศที่น่าเสนอมีความถูกต้องและครบถ้วน (Executive Committee of Academic Librarians Group, 2025)

จากสภาพปัญหาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าความสำเร็จที่แท้จริงของการพัฒนาการรู้ดิจิทัลอยู่ที่สมรรถนะของบรรณารักษ์ในการปรับตัวและใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเท่าทัน อย่างไรก็ตาม ในบริบทของห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาและวัฒนธรรมที่สำคัญของภาคใต้ ยังพบข้อจำกัดด้านความชัดเจนของรูปแบบการพัฒนาการรู้ดิจิทัลที่สอดคล้องกับบริบทเฉพาะพื้นที่ ประกอบกับมาตรฐานวิชาชีพบรรณารักษะระดับประเทศยังขาดข้อกำหนดด้านสมรรถนะดิจิทัลที่ชัดเจน ส่งผลให้การพัฒนาศักยภาพในทุกมิติการกิจที่ยังไม่เป็นระบบและขาดทิศทางที่แน่ชัด ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาสภาพและพัฒนารูปแบบการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อตอบสนองแนวทางการพัฒนาศักยภาพภาครัฐอย่างเต็มศักยภาพ และขับเคลื่อนสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและองค์ประกอบการรู้ดิจิทัลของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อสร้างรูปแบบการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อรับรองรูปแบบการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and development) แบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพและองค์ประกอบการรู้ดิจิทัลของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร ครอบคลุมภารกิจ หน้าที่ และความรับผิดชอบของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน แนวคิดและองค์ประกอบการรู้ดิจิทัล ตลอดจนสภาพการรู้ดิจิทัลของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้เป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นจากการสังเคราะห์เอกสารในขั้นตอนที่ 1 จำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร มีข้อคำถามทั้งสิ้น 23 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2 ข้อ ตอนที่ 2 การเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในการกิจที่รับผิดชอบของบรรณารักษ์ 4 ข้อ ตอนที่ 3 ความสำคัญของการพัฒนาการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน 16 ข้อ และตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ 1 ข้อ และฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับบรรณารักษ์ มีข้อคำถามทั้งสิ้น 24 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ภารกิจที่รับผิดชอบ และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงาน 6 ข้อ ตอนที่ 2 ระดับความเข้าใจการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน 17 ข้อ และตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ 1 ข้อ

แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ทั้ง 2 ฉบับใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ได้แก่ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย และ 1 = น้อยที่สุด กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยโดยพิจารณาจากช่วงคะแนน ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มาก ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง ปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง น้อย และค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง น้อยที่สุด (Srisaard, 2011) แบบสอบถามได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) จากผู้ที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาโทขึ้นไปในสาขาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์หรือสาขาที่เกี่ยวข้องและมีประสบการณ์ด้านการวิจัยหรือการสอนที่เกี่ยวกับการรู้ดิจิทัลไม่น้อยกว่า 5 ปี ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) รายข้อมีค่าระหว่าง 0.67–1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับบรรณารักษ์ที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรเป้าหมาย จำนวน 30 คน และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.82 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ยอมรับได้ที่ 0.70

ประชากรเป้าหมายในระยะที่ 1 ประกอบด้วย ผู้บริหารห้องสมุดประชาชน 21 คน และบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน 27 คน รวมทั้งสิ้น 48 คน เนื่องจากประชากรมีจำนวนน้อย ผู้วิจัยจึงดำเนินการเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมดโดยไม่มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างกันยายน พ.ศ. 2566 ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 5 เดือน และได้รับแบบสอบถามคืนครบถ้วนทั้ง 48 ฉบับ คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนข้อมูลจากคำถามปลายเปิดใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และการอธิบายความเชิงพรรณนา

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ดำเนินการ 2 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การยกร่างรูปแบบ โดยนำผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากระยะที่ 1 มาสร้างเป็นแบบร่างรูปแบบที่แสดงองค์ประกอบและความสัมพันธ์ของการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช นำเสนอในรูปแบบภาพกราฟิกพร้อมคำอธิบาย

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินร่างรูปแบบ โดยใช้แบบประเมินร่างรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีข้อคำถามทั้งสิ้น 23 ข้อ ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยเช่นเดียวกับระยะที่ 1 เพื่อพิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบ โดยกำหนดเกณฑ์การตัดสินว่าผ่านการประเมิน คือ ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป (Srisaard, 2011)

แบบประเมินร่างรูปแบบได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดียวกับระยะที่ 1 จำนวน 3 คน ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาพบว่าค่า IOC รายข้อมีค่าระหว่าง 0.67–1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับได้

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินร่างรูปแบบคัดเลือกโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) รวมทั้งสิ้น 51 คน จากกลุ่มผู้ใช้งานจริง คือ ผู้บริหารห้องสมุดประชาชน 21 คน และบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน 27 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้ดิจิทัล 3 คน ซึ่งคัดเลือกจากผู้ที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาโทขึ้นไปในสาขาสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์หรือสาขาที่เกี่ยวข้องและมีประสบการณ์ด้านการวิจัยหรือการสอนที่เกี่ยวกับการรู้ดิจิทัลไม่น้อยกว่า 5 ปี เพื่อนำผลไปปรับปรุงรูปแบบก่อนนำเสนอในระยะที่ 3 จากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างมกราคม - พฤษภาคม พ.ศ. 2568 รวมทั้งสิ้น 5 เดือนได้รับแบบประเมินคืนครบ 51 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 3 การรับรองรูปแบบการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ระยะนี้มุ่งประเมินและรับรองความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ โดยใช้แบบประเมินรับรองรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีข้อคำถามทั้งสิ้น 45 ข้อ ใช้มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยเช่นเดียวกับระยะที่ 1 โดยกำหนดเกณฑ์การตัดสินว่าผ่านการประเมินและรับรอง คือ ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป (Srisaard, 2011)

แบบประเมินรับรองรูปแบบได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดียวกับระยะที่ 1 จำนวน 3 คน ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาพบว่าค่า IOC รายข้อมีค่าระหว่าง 0.67–1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับได้

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการรับรองรูปแบบคัดเลือกโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive selection) รวมทั้งสิ้น 6 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติสูงกว่าระยะที่ 2 ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้ดิจิทัล จำนวน 3 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอกในสาขาสารสนเทศศาสตร์ บรรณารักษศาสตร์ หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง มีตำแหน่งทางวิชาการไม่น้อยกว่าระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ และมีความรู้และประสบการณ์ด้านการรู้ดิจิทัลไม่น้อยกว่า 5 ปี และ กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ในบริบทห้องสมุด

ประชาชน จำนวน 3 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก คือ มีคุณวุฒิไม่น้อยกว่าระดับปริญญาโทในสาขา บรรณารักษศาสตร์ สารสนเทศศาสตร์ หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง และมีความรู้และประสบการณ์ด้านการ บริหารหรือการพัฒนาห้องสมุดประชาชนไม่น้อยกว่า 5 ปี จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างมิถุนายน - พฤศจิกายน พ.ศ. 2568 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 5 เดือน ได้รับแบบประเมินคืนครบ 6 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. สภาพและองค์ประกอบการรู้ดิจิทัลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

1.1 ผลการศึกษาสภาพและองค์ประกอบการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารห้องสมุด ประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

1.1.1) ส่วนใหญ่ผู้บริหารดำรงตำแหน่งมากกว่า 6 ปี (ร้อยละ 61.90) รองลงมา 1-2 ปี และ 3-4 ปี (ร้อยละ 14.30) และดำรงตำแหน่งน้อยที่สุด คือ 5-6 ปี (ร้อยละ 9.50)

1.1.2) ผู้บริหารเห็นว่าประสคให้บรรณารักษ์เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และสมรรถนะ ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในการกิจที่รับผิดชอบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) จำแนกตาม การปฏิบัติงาน 4 ด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมา ด้านการ บริการ ($\bar{X} = 3.96$) ด้านการปฏิบัติการ ($\bar{X} = 3.95$) และด้านการประสานงาน ($\bar{X} = 3.84$) 1.1.3) ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการรู้ดิจิทัลให้แก่บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน โดยมีค่าเฉลี่ย รวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) จำแนกรายด้าน พบว่า ด้านมิติทางอารมณ์และสังคม ($\bar{X} = 4.44$) รองลงมาด้านมิติทางปัญญา ($\bar{X} = 4.27$) และด้านมิติทางเทคนิค ($\bar{X} = 4.14$) ในมิติทางอารมณ์และ สังคม พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนด้านการรู้ดิจิทัลใน ระดับมากที่สุด คือ การให้เครดิตเจ้าของผลงานดิจิทัล ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การ ปกป้องข้อมูลส่วนตัวให้ปลอดภัย และการใช้โซเชียลมีเดีย ($\bar{X} = 4.48$) ด้านมิติทางปัญญา ผู้บริหาร ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนด้านการรู้ดิจิทัลในระดับมาก ได้แก่ การรู้ สารสนเทศและสื่อ ($\bar{X} = 4.43$) การสร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นชิ้นงานใหม่ ($\bar{X} = 4.33$) และการประเมินเนื้อหาจาก AI อย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{X} = 4.29$) ด้านมิติทางเทคนิค ผู้บริหารให้ ความสำคัญกับการพัฒนาบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนด้านการรู้ดิจิทัลในระดับมาก ได้แก่ การ ประเมินและเลือกซอฟต์แวร์/แอปพลิเคชัน ($\bar{X} = 4.24$) ฟังก์ชันงานของเทคโนโลยีดิจิทัล และ การ จัดเก็บไฟล์ ($\bar{X} = 4.14$) และ การจัดการทางเทคนิค ($\bar{X} = 4.05$)

1.2 ผลการศึกษาสภาพและองค์ประกอบการรู้ดิจิทัลของบรรณารักษ์ห้องสมุด ประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า

1.2.1) บรรณารักษ์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติการ (ร้อยละ 63.00) รองลงมา คือ ระดับ ชำนาญการพิเศษ (ร้อยละ 22.00) และระดับชำนาญการ (ร้อยละ 15.00)

1.2.2) บรรณารักษ์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในงานรับผิดชอบงาน 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้าน ปฏิบัติการ งานวิเคราะห์และลงรายการทรัพยากรสารสนเทศใช้ระบบเชื่อมโยงแหล่งการเรียนรู้ (Learning Resources Linkage System: LRLS) งานทำสื่อประชาสัมพันธ์การใช้ห้องสมุดและจัด

กิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ บรรณารักษ์ใช้ Canva, Youtube, Facebook, Line งานจัดหาทรัพยากรสารสนเทศบรรณารักษ์ใช้ Google application, Facebook, Line, โปรแกรมประมวลผลคำ (Word processing) (2) ด้านการวางแผน เทคโนโลยีดิจิทัลที่บรรณารักษ์ใช้ในการวางแผนทุกกิจกรรม ได้แก่ E-office, โปรแกรมประมวลผลคำ และ โปรแกรมประชุมออนไลน์ (3) ด้านการประสานงานให้ทำงานเป็นทีมทั้งในและนอกหน่วยงาน งานสารบรรณ งานชี้แจงให้รายละเอียดข้อมูล บรรณารักษ์ใช้เทคโนโลยี E-office, E-mail, Facebook, Line และ (4) ด้านการบริการ งานสอนการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ/การเข้าถึงทางเทคโนโลยีดิจิทัล ให้คำแนะนำ ตอบคำถาม ใช้ระบบเชื่อมโยงแหล่งการเรียนรู้, Facebook, Line การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านและบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ ใช้ Facebook, Line, Kahoot, Plickers, เกมดิจิทัลผ่านการสแกนคิวอาร์โค้ด คลิปวิดีโอ และงานถ่ายทอดความรู้ด้านบรรณารักษ์แก่บุคคล/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โปรแกรมประชุมออนไลน์

1.2.3) บรรณารักษ์มีความเข้าใจการรู้ดิจิทัลมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) ภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มิติทางอารมณ์และสังคม ($\bar{X} = 3.97$) และมิติทางปัญญา ($\bar{X} = 3.58$) ส่วนมิติทางเทคนิค ($\bar{X} = 3.29$) อยู่ในระดับปานกลาง ในมิติทางอารมณ์และสังคมรายข้อ พบว่า บรรณารักษ์มีความเข้าใจการรู้ดิจิทัลในระดับมาก ได้แก่ มารยาทดิจิทัล ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมา คือ การปกป้องข้อมูลส่วนตัวให้ปลอดภัย ($\bar{X} = 4.00$) ด้านการให้เครดิตเจ้าของผลงานดิจิทัล ($\bar{X} = 4.00$) การสื่อสารด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 3.96$) การใช้โซเชียลมีเดียและการปกป้องสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี ($\bar{X} = 3.92$) และการทำงานร่วมกันและแบ่งปันข้อมูล ($\bar{X} = 3.85$) ส่วนมิติทางปัญญารายข้อ บรรณารักษ์มีความเข้าใจการรู้ดิจิทัลในระดับมาก คือการค้นหาและระบุแหล่งสารสนเทศ ($\bar{X} = 3.69$) รองลงมาเป็นการรู้สารสนเทศและสื่อ ($\bar{X} = 3.65$) การสร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นชิ้นงานใหม่และการประเมินเนื้อหาจาก AI อย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{X} = 3.54$) ส่วนการประเมินเนื้อหาดิจิทัล ($\bar{X} = 3.46$) บรรณารักษ์มีความเข้าใจการรู้ดิจิทัลในระดับปานกลาง และมิติทางเทคนิครายข้อ พบว่า บรรณารักษ์เข้าใจการรู้ดิจิทัลในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า บรรณารักษ์มีความเข้าใจการรู้ดิจิทัลอยู่ในระดับมาก คือ การจัดเก็บไฟล์ ($\bar{X} = 3.58$) และระดับปานกลาง ได้แก่ ฟังก์ชันงานของเทคโนโลยีดิจิทัล ($\bar{X} = 3.38$) รองลงมา คือ การประเมินและเลือกซอฟต์แวร์/แอปพลิเคชัน ($\bar{X} = 3.15$) และการจัดการทางเทคนิค ($\bar{X} = 3.04$)

1.3 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ภารกิจงานของบรรณารักษ์ องค์ประกอบและกรอบการรู้ดิจิทัล กระบวนการรู้ดิจิทัล โดยสรุปดังนี้

1.3.1) ผลการวิเคราะห์ภารกิจงานของบรรณารักษ์ Office of the Civil Service Commission (2011) บรรณารักษ์มีความรับผิดชอบงานใน 4 ภารกิจ ได้แก่ งานปฏิบัติการงานวางแผน งานประสานงาน และบริการ เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว พบว่า งานด้านการวางแผนและงานด้านการประสานงานเป็นงานด้านการบริหารจัดการ สรุปได้ 3 งาน คือ งานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ภารกิจงานของบรรณารักษ์

ลักษณะงานของบรรณารักษ์	ระดับตำแหน่ง			ผลการวิเคราะห์
	ปฏิบัติการ	ชำนาญการ	ชำนาญการพิเศษ	
ด้านการวางแผน				
1) งานวางแผนโครงการและกิจกรรม	✓	✓	✓	งานบริหาร
2) งานงบประมาณ	✓	✓	✓	งานบริหาร
3) งานพัสดุ	✓	✓	✓	งานบริหาร
4) งานการสื่อสารและประชาสัมพันธ์	✓	✓	✓	งานบริหาร
ด้านการประสานงาน				
5) งานธุรการ	✓			งานบริการ
6) งานการประสานงาน	✓	✓	✓	งานบริการ
ด้านการปฏิบัติการ				
1) งานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด	✓	✓	✓	งานเทคนิค
2) งานวิเคราะห์และลงรายการทรัพยากรสารสนเทศ	✓	✓	✓	งานเทคนิค
3) งานเตรียมทรัพยากรสารสนเทศเพื่อบริการ	✓	✓		งานเทคนิค
4) งานบำรุงรักษา	✓	✓		งานเทคนิค
5) งานพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์	✓	✓	✓	งานเทคนิค
ด้านการบริการ				
1) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	✓	✓		งานบริการ
2) การสอนการเข้าถึงและการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ	✓			งานบริการ
3) บริการตอบคำถามช่วยการค้นคว้า	✓			งานบริการ
4) บริการห้องสมุดเคลื่อนที่	✓			งานบริการ
5) ถ่ายทอดความรู้ด้านบรรณารักษ์แก่บุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง		✓	✓	งานบริการ

1.3.2) ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบความรู้ดิจิทัล องค์ประกอบของเนื้อหาการรู้ดิจิทัล แบ่งเป็น 3 มิติ ดังนี้ 1) มิติเทคนิค มี 4 ข้อ ได้แก่ ฟังก์ชันงานของเทคโนโลยีดิจิทัล การจัดการทางเทคนิค การจัดเก็บไฟล์ และการประเมินและเลือกซอฟต์แวร์/แอปพลิเคชัน 2) มิติทางปัญญา มี 5 ข้อ ได้แก่ การค้นหาและระบุแหล่งสารสนเทศ การประเมินเนื้อหาดิจิทัล การประเมินเนื้อหาจาก AI อย่างมีวิจารณญาณ การสร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นชิ้นงานใหม่ และการรู้สารสนเทศและสื่อ และ 3) มิติทางอารมณ์และสังคม มี 7 ข้อ ได้แก่ การสื่อสารด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล การทำงานร่วมกันและแบ่งปันข้อมูล มารยาทดิจิทัล การปกป้องข้อมูลส่วนตัวให้ปลอดภัย การให้เครดิตเจ้าของผลงานดิจิทัล การใช้โซเชียลมีเดีย และการปกป้องสุขภาพ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์กรอบการรู้ดิจิทัล

กรอบการรู้ดิจิทัล	Ng (2015)	Johnston (2020)	European Commission (2022)	Media Smart (2022)	ริต้า แซ่ซุ่น (2567)
1. มิติทางเทคนิค					
1.1 ฟังก์ชันงานของเทคโนโลยีดิจิทัล	✓		✓	✓	✓
1.2 การจัดการทางเทคนิค	✓	✓	✓	✓	✓
1.3 การจัดเก็บไฟล์	✓		✓	✓	✓
1.4 การประเมินและเลือกซอฟต์แวร์หรือแอปพลิเคชัน	✓		✓	✓	✓
2. มิติทางปัญญา					
2.1 การค้นหาและระบุแหล่งสารสนเทศ	✓	✓	✓	✓	✓
2.2 การประเมินเนื้อหาดิจิทัล	✓	✓	✓	✓	✓
2.3 การประเมินเนื้อหาจาก AI อย่างมีวิจารณญาณ	✓		✓	✓	✓
2.4 การสร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล	✓	✓	✓	✓	✓
2.5 การรู้สารสนเทศและสื่อ	✓	✓	✓	✓	✓
2.6 สร้างความเชื่อมโยงระหว่างรูปแบบที่หลากหลาย	✓				-
3. มิติทางอารมณ์และสังคม					
3.1 การสื่อสารด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล		✓	✓	✓	✓
3.2 การทำงานร่วมกันและแบ่งปันข้อมูล		✓	✓	✓	✓
3.3 มารยาทดิจิทัล	✓		✓	✓	✓
3.4 การปกป้องข้อมูลส่วนตัวให้ปลอดภัย	✓	✓	✓	✓	✓
3.5 การให้เครดิตเจ้าของผลงานดิจิทัล	✓	✓	✓	✓	✓
3.6 การใช้โซเชียลมีเดีย	✓	✓		✓	✓
3.7 การปกป้องสุขภาพ			✓	✓	✓

1.3.3) ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์กระบวนการของการรู้ดิจิทัลกับเนื้อหากรอบการรู้ดิจิทัล แบ่งได้ 5 ขั้นตอนในการปฏิบัติการ ได้แก่ 1) การเข้าถึง (Access) 2) ความเข้าใจ (Understand) 3) การใช้ (Using) 4) การประเมิน (Evaluation) และ 5) การมีส่วนร่วม (Engagement) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การสังเคราะห์กระบวนการรู้ดิจิทัลในเชิงปฏิบัติ

กรอบการรู้ดิจิทัล	มิติการรู้ดิจิทัล	กระบวนการรู้ดิจิทัลในเชิงปฏิบัติ			
		Hobbs (2011)	Media Smarts (2022)	สำนักงาน ก.พ. (2567)	ธิดา แซ่ซัน (2567)
1.1 การค้นหาและระบุแหล่งสารสนเทศ	ปัญญา	Access	Access	Access	Access
1.2 การให้เครดิตเจ้าของผลงานดิจิทัล	อารมณ์	Access	Access	Access	Access
2.1 ฟังก์ชันงานของเทคโนโลยีดิจิทัล	เทคนิค	Access	Understand	Understand	Understand
2.2 การรู้สารสนเทศและสื่อ	ปัญญา	Access	Understand	Understand	Understand
2.3 มารยาทดิจิทัล	อารมณ์	Access	Understand	Understand	Understand
3.1 การจัดการทางเทคนิค	เทคนิค	Act	Use	Use	Use
3.2 การจัดเก็บไฟล์	เทคนิค	Act	Use	Use	Use
3.3 การปกป้องข้อมูลส่วนตัวให้ปลอดภัย	อารมณ์	Access	Use	Use	Use
3.4 การใช้โซเชียลมีเดีย	อารมณ์	Act	Use	Use	Use
3.5 การปกป้องสุขภาพ	อารมณ์	Act	Use	Use	Use
4.1 การประเมินและเลือกซอฟต์แวร์	เทคนิค	Evaluate	Understand	-	Evaluate
4.2 การประเมินเนื้อหาดิจิทัล	ปัญญา	Evaluate	Understand	-	Evaluate
4.3 การประเมินเนื้อหาจาก AI อย่างมีวิจารณญาณ	ปัญญา	Analyze	Understand	-	Evaluate
5.4 การสร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นชิ้นงานใหม่	ปัญญา	Reflect	Engage	Create	Engage
5.1 การสื่อสารด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล	อารมณ์	Act	Engage	Create	Engage
5.2 การทำงานร่วมกันและแบ่งปันข้อมูล	อารมณ์	Act	engage	Create	Engage

2. รูปแบบการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย 4 ส่วนหลัก ตามภาพที่ 1 มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ปัจจัยนำเข้า (Input) คือ ภาระหน้าที่ของบรรณารักษ์เป็นการกำหนดขอบเขตของทักษะการรู้ดิจิทัลที่บรรณารักษ์ต้องมี เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ปัจจัยนำเข้า 3 ด้านหลัก ได้แก่

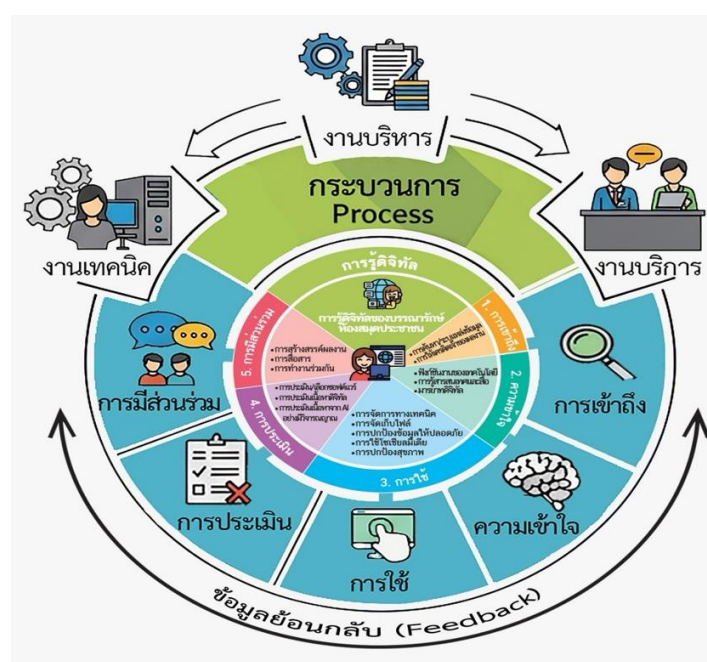
2.1.1) งานบริหาร เกี่ยวข้องกับการจัดการและการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันสมัย นำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการงาน 1) งานวางแผนโครงการและกิจกรรม ดำเนินการวางแผนการปฏิบัติงานประจำปี กำหนดปฏิทินและเวลาการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มอย่างทั่วถึง โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาใช้บริหารจัดการงานห้องสมุดประชาชนเพื่อให้มีประสิทธิภาพและทันสมัย 2) งานงบประมาณ เป็นการวางแผนและจัดการงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรประจำปีให้เป็นไปอย่างคุ้มค่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล งบประมาณในการบริหารของห้องสมุดประชาชน

ได้แก่ ค่าดำเนินการกิจกรรมสำหรับห้องสมุดเคลื่อนที่ ค่าบริหารสำนักงานเป็นค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการและค่าจัดกิจกรรม ค่าจัดซื้อหนังสือพิมพ์ ค่าหนังสือ สื่อ ทั้งนี้ เมื่อดำเนินการกิจกรรมตามแผนงานแล้ว ต้องรายงานผลการดำเนินงานและการเบิกจ่ายงบประมาณตามโครงการ 3) งานพัสดุ ได้แก่ การขออนุมัติจัดซื้อ จัดจ้าง จัดทำทะเบียนวัสดุและครุภัณฑ์ และการเบิกจ่ายพัสดุ 4) งานธุรการ เกี่ยวกับงานสารบรรณ การสร้าง การรับ การส่งหนังสือราชการ และการจัดการเกี่ยวกับเอกสารสำนักงาน การจัดการประชุม รายงานประชุม 5) งานการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการใช้ห้องสมุดและจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่จัดขึ้น และส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความสนใจในการเข้าใช้บริการ 6) งานการประสานงาน ประสานการทำงานร่วมกันในทีมงานทั้งกิจกรรมภายในและภายนอกหน่วยงาน ชี้แจงและให้รายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูล ข้อเท็จจริงแก่บุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย

2.1.2) งานเทคนิค งานปฏิบัติการทางเทคนิคเน้นที่การจัดการทรัพยากรสารสนเทศและระบบห้องสมุดประชาชนในยุคดิจิทัล ได้แก่ 1) งานพัฒนาทรัพยากรห้องสมุด บรรณารักษ์มีหน้าที่จัดทำทรัพยากรสารสนเทศ โดยสำรวจความต้องการของผู้ใช้ เช่น หนังสือวิชาการ นิตยสาร ข้อมูลการพัฒนาอาชีพ ทั้งในรูปแบบเอกสารกระดาษและเอกสารสารสนเทศออนไลน์ จากสำนักพิมพ์ โรงพิมพ์ หรือแหล่งสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ต เพื่อรวบรวมรายชื่อ พิจารณาคัดเลือก จัดหา และตรวจรับหนังสือตามรายการที่สั่งซื้อ รวมทั้งเอกสารสารสนเทศออนไลน์และแหล่งสารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตเข้ามาในกระบวนการจัดหา แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงไปสู่การจัดการทรัพยากรดิจิทัลที่เพิ่มขึ้น 2) งานวิเคราะห์และลงรายการทรัพยากรสารสนเทศ เมื่อได้รับทรัพยากรสารสนเทศมาแล้ว บรรณารักษ์จะดำเนินการวิเคราะห์หมวดหมู่ กำหนดหัวเรื่อง รหัส ทะเบียน เลขผู้แต่ง และเขตข้อมูล ซึ่งจะดำเนินการผ่านระบบเชื่อมโยงแหล่งการเรียนรู้ 3) งานเตรียมทรัพยากรสารสนเทศเพื่อบริการ โดยบรรณารักษ์ดำเนินการประทับตรา ลงทะเบียน เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของในหนังสือ บันทึกรายละเอียดตามรายการทางบรรณานุกรมลงในหนังสือและลงในฐานข้อมูลระบบเชื่อมโยงแหล่งการเรียนรู้ จัดทำบาร์โค้ดและสติ๊กเกอร์ติดตามหมวดหมู่หนังสือเพื่อติดสันหนังสือ และเตรียมรูปเล่มขึ้นชั้น 4) งานบำรุงรักษา ได้แก่ การสำรวจ ซ่อมแซม เย็บเล่ม ทวงคืน จำหน่ายออกที่ชำรุด ในระบบเชื่อมโยงแหล่งการเรียนรู้ที่เข้าเกณฑ์การบำรุงรักษา 5) งานพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ บรรณารักษ์มีหน้าที่พัฒนาสื่อดิจิทัลเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น สื่อการใช้ห้องสมุด สื่อในกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และสื่อกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลออกแบบและพัฒนาสื่อได้อย่างเหมาะสม

2.1.3) งานบริการ เกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชน ได้แก่ 1) งานบริการพื้นฐานที่บรรณารักษ์ให้บริการทุกวัน ได้แก่ บริการยืม-คืนหนังสือ บริการยืมต่อ และบริการจองหนังสือผ่านระบบออนไลน์ 2) งานบริการสารสนเทศ ประกอบด้วย (1) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เป็นกิจกรรมที่บรรณารักษ์จัดบริการประชาชนเพื่อให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่าน มีความสุขและสนุกสนานกับการอ่าน เช่น กิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนของนักศึกษา กิจกรรมบ้านหนังสือชุมชน (2) การสอนการเข้าถึงและการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ บรรณารักษ์แนะนำการใช้ห้องสมุด เช่น แนะนำการเข้าถึงหนังสือหรือทรัพยากรสารสนเทศ สื่อออนไลน์ที่ห้องสมุดบริการ ให้แก่นักเรียนใหม่ที่เข้าเรียนปีแรก รวมถึงการสอนการใช้ฐานข้อมูลหนังสือของห้องสมุดและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการค้นคว้าหาความรู้ (3) บริการตอบคำถามช่วยการค้นคว้า ให้คำแนะนำ และตอบคำถามเกี่ยวกับข้อมูลและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ บรรณารักษ์ให้คำแนะนำและบริการตอบคำถาม

แก่นักเรียนและผู้ใ้เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด และค้นหาคำตอบจากทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ ในห้องสมุด ทั้งแบบออนไลน์และออนไลน์ (4) บริการห้องสมุดเคลื่อนที่ เป็นบริการการอ่านที่ห้องสมุด จัดให้กับชุมชนด้วยพาหนะเพื่อให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษาทั้งในและนอกระบบ โรงเรียน เช่น กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ชาวตลาด เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนรักการอ่าน (5) ถ่ายทอด ความรู้ด้านบรรณารักษ์แก่บุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเครือข่ายห้องสมุด สร้าง บรรณารักษ์อาสา เช่น กิจกรรมส่งเสริมการอ่านร่วมกับภาคีเครือข่าย ทั้งหน่วยงานรัฐและเอกชน กิจกรรมบรรณารักษ์อาสา ทั้งนี้เพื่อสร้างศักยภาพให้กับห้องสมุด นำกิจกรรมหรือบริการของห้องสมุด ถ่ายทอดสู่หน่วยงานต่าง ๆ เช่น มีกิจกรรมหมุนเวียนสือ หนังสือ ประชาสัมพันธ์ห้องสมุด แนะนำ หนังสืออาชีพน่าอ่าน

ภาพที่ 1 รูปแบบการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน
ในจังหวัดนครราชสีมา

2.2 กระบวนการ (Process) เป็นลำดับขั้นตอนการขับเคลื่อนงานในการกิจหลักเพื่อให้ บรรณารักษ์สามารถพัฒนาความรู้และทักษะการรู้ดิจิทัลได้อย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับผลผลิต นำไปสู่การพัฒนาการรู้ดิจิทัล มีดังนี้

2.2.1) การเข้าถึง (Access) บรรณารักษ์สามารถเข้าถึง ค้นหา และใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความปลอดภัย และอยู่ภายใต้หลักจริยธรรมทาง สารสนเทศ สามารถระบุแหล่งที่มาของสารสนเทศ ฐานข้อมูลดิจิทัล แหล่งข้อมูลออนไลน์ สื่อมัลติมีเดีย เพื่อสนับสนุนการให้บริการสารสนเทศ ตระหนักถึงสิทธิของเจ้าของผลงาน เคารพกฎหมายลิขสิทธิ์ และการอ้างอิงผู้สร้างสรรค์ผลงานอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิทาง ปัญญาและรักษามาตรฐานจริยธรรมในวิชาชีพบรรณารักษ์

2.2.2) ความเข้าใจ (Understanding) บรรณารักษ์สามารถทำความเข้าใจคุณลักษณะและวิธีใช้เครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัล เข้าใจวิธีการค้นหา จัดการ วิธีการตรวจสอบเนื้อหาดิจิทัลที่น่าเชื่อถือ และวิธีการสื่อสารที่เหมาะสมในบริบทที่แตกต่างกัน เพื่อนำความรู้ที่ได้จากขั้นตอนนี้ไปสู่การปฏิบัติการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างเหมาะสม

2.2.3) การใช้ (Using) บรรณารักษ์สามารถประยุกต์ใช้ทักษะทางเทคนิคที่จำเป็นสำหรับการใช้สื่อ คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตอย่างคล่องแคล่วและปลอดภัย เหมาะสมกับบริบทงานที่ได้รับมอบหมาย บรรณารักษ์สามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลได้อย่างหลากหลาย เช่น อุปกรณ์ดิจิทัล โปรแกรมประมวลผลคำ เว็บเบราว์เซอร์ โซเชียลมีเดียและแอปพลิเคชันสร้างสื่อ เพื่อสร้างสรรค์ จัดการ และเผยแพร่เนื้อหาดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตในเชิงบวก มีความปลอดภัยจากการใช้เทคโนโลยี

2.2.4) การประเมิน (Evaluation) บรรณารักษ์ประเมินและเลือกซอฟต์แวร์หรือแอปพลิเคชันที่เหมาะสมปลอดภัยมีประสิทธิภาพในการตอบสนองต่อวัตถุประสงค์การทำงาน สามารถวิเคราะห์และตัดสินคุณภาพของเนื้อหาจากสื่อดิจิทัลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ข้อความ ภาพนิ่ง วิดีโอ ติความเนื้อหา ตรวจสอบข้อเท็จจริง พิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล สามารถประเมินมุมมอง/อคติที่อาจแฝงอยู่ในเนื้อหา ประเมินเนื้อหาที่สร้างจาก AI ทั้งตรวจสอบความถูกต้อง ความโปร่งใสของเนื้อหาที่ปรากฏบนสื่อดิจิทัล

2.2.5) การมีส่วนร่วม (Engagement) บรรณารักษ์สามารถสร้างสร้างงานโดยใช้เครื่องมือดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสะท้อนอัตลักษณ์ของตนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชนสารสนเทศ ปรับใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการสร้างสรรค์ผลงานที่เหมาะสมกับบริบททางสังคมและกลุ่มผู้รับสารที่หลากหลาย สามารถผลิตและสื่อสารข้อมูลผ่านสื่อหลายรูปแบบ เพื่อให้เกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน การขับเคลื่อนทางสังคมในเชิงสร้างสรรค์

2.3 ผลผลิต (Output) คือการรู้ดิจิทัลเป็นผลลัพธ์ที่บรรณารักษ์ได้รับการเรียนรู้ผ่านกระบวนการ 5 ขั้นตอนแล้วเกิดทั้งความรู้และทักษะการรู้ดิจิทัล

2.3.1) การรู้ดิจิทัลในการเข้าถึง บรรณารักษ์สามารถค้นหาและระบุแหล่งสารสนเทศดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) การค้นหาและระบุแหล่งสารสนเทศ บรรณารักษ์สามารถเรียกดู ค้นหา กรองข้อมูล และระบุแหล่งข้อมูลบนเว็บ เช่น การใช้เบราว์เซอร์และเสิร์ชเอนจินที่เหมาะสม การจำกัดการค้นหาให้แคบลงโดยใช้ตัวดำเนินการบูลีนและคำค้นที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มความแม่นยำและลดจำนวนหน้าที่ต้องอ่านลง เช่น การใช้คำค้นหลายคำ ประมาณ 3 - 4 คำ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีกว่าใช้คำค้นเพียงคำเดียว 2) การให้เครดิตเจ้าของผลงานดิจิทัล บรรณารักษ์เข้าถึงสารสนเทศดิจิทัลอย่างถูกต้องตามหลักลิขสิทธิ์และข้อตกลงการอนุญาตใช้เพื่อให้การใช้ทรัพยากรสารสนเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเคารพสิทธิ์ของเจ้าของผลงาน เช่น การใช้สื่อประเภทภาพ เสียง หรือวิดีโอ ภายใต้สัญญาอนุญาตครีเอทีฟคอมมอนส์ รวมทั้งการปฏิบัติตามหลักการอ้างอิงแหล่งที่มาอย่างถูกต้องแสดงความขอบคุณและให้เกียรติเจ้าของผลงานดิจิทัล

2.3.2) การรู้ดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจ แสดงถึงความสามารถของบรรณารักษ์ในการทำความเข้าใจคุณสมบัติของเครื่องมือดิจิทัล เข้าใจวิธีการวิเคราะห์สื่อดิจิทัล และเข้าใจการปฏิบัติตนต่อผู้อื่นในสื่อออนไลน์ ได้แก่ 1) ฟังก์ชันงานของเทคโนโลยีดิจิทัล บรรณารักษ์เข้าใจคุณสมบัติและความสามารถของเครื่องมือดิจิทัลต่าง ๆ เพื่อเลือกใช้แอปพลิเคชันที่เหมาะสมกับบริบทของงานได้

อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การเลือกใช้ Facebook หรือ TikTok สำหรับการประชาสัมพันธ์กิจกรรม หรือ YouTube สำหรับการแนะนำการให้บริการห้องสมุด โดยคำนึงถึงข้อจำกัดทางเทคนิคของแต่ละแพลตฟอร์มเพื่อพิจารณาใช้เครื่องมือดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม 2) การรู้สารสนเทศและสื่อ บรรณารักษ์สามารถระบุความต้องการข้อมูล ค้นหา เข้าถึง และวิเคราะห์สารสนเทศและเนื้อหาดิจิทัลได้อย่างครอบคลุม รวมถึงการประเมินความเสี่ยง การป้องกันและรับมือกับเนื้อหาดิจิทัลที่ไม่เหมาะสม สามารถแยกแยะข่าวจริงจากข่าวลวงได้อย่างรู้เท่าทัน 3) มารยาทดิจิทัล บรรณารักษ์มีความเข้าใจและปฏิบัติตามมารยาทการสื่อสารบนสื่อออนไลน์ เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับมารยาทในการใช้สื่อออนไลน์ เช่น การใช้ถ้อยคำอย่างสร้างสรรค์ การเคารพความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น และการใช้สื่อสังคมอย่างปลอดภัยและมีจริยธรรม การจัดการข้อมูล และสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้บริการในยุคดิจิทัล

2.3.3) การรู้ดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับการใช้ บรรณารักษ์สามารถใช้สื่อและเครื่องมือดิจิทัลอย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) การจัดการทางเทคนิค บรรณารักษ์สามารถแก้ไขปัญหาทางเทคนิคที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง โดยการอ่านคู่มือช่วยเหลือออนไลน์ หรือค้นหาข้อมูลผ่านเสิร์ชเอนจินและแพลตฟอร์มวิดีโอ เช่น YouTube ใช้คำค้นหาที่เหมาะสมเพื่อให้ได้วิธีการแก้ปัญหาทางเทคนิคได้ 2) การจัดเก็บไฟล์ บรรณารักษ์สามารถจัดการโครงสร้างและบริหารระบบการจัดเก็บไฟล์ได้อย่างเป็นระเบียบ เช่น การจัดการโฟลเดอร์ ไดรฟ์คลาวด์ เข้าใจขนาดและประเภทของไฟล์ เช่น ไฟล์เสียง วิดีโอ และสามารถจัดการพื้นที่จัดเก็บได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการดาวน์โหลด ติดตั้งแอปพลิเคชัน อัปเดตข้อมูลบัญชีออนไลน์ สร้างและฝังลิงก์ ส่งไฟล์แนบผ่านอีเมล เปิดไฟล์ด้วยแอปพลิเคชันที่เหมาะสม แบ่งปันพื้นที่บนคลาวด์ บีบอัดและแยกไฟล์ที่ถูกบีบอัด 3) การปกป้องข้อมูลส่วนตัวให้ปลอดภัย เป็นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้ปลอดภัย โดยบรรณารักษ์สามารถเข้ารหัสข้อมูลทั้งอุปกรณ์และโปรแกรม หรือแอปพลิเคชันที่ใช้ รวมทั้งสมาร์ทโฟนและคอมพิวเตอร์ การตรวจสอบความปลอดภัยของเว็บไซต์และอีเมล การอัปเดตซอฟต์แวร์ให้ทันสมัย การเก็บรักษาข้อมูลส่วนตัว การปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลไม่ให้ถูกเข้าถึงหรือเปิดเผยเกินความจำเป็น ตระหนักว่าข้อมูลหรือข้อความที่โพสต์นั้นจะถูกเก็บถาวรตลอดไปเสมือนที่รอยเท้าดิจิทัล สามารถจัดการการคุกคามหรือการรังแกในโลกออนไลน์ได้ 4) การใช้โซเชียลมีเดีย บรรณารักษ์สามารถใช้โซเชียลมีเดียเพื่อแชร์ข้อมูล ติดตามข่าวสาร และสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีสติ พิมพ์สื่อสารตรงประเด็น ใช้อิโมจิ หรือภาษาพูดอย่างเหมาะสมกับบริบท รวมถึงการรับรู้และตอบสนองต่อสภาวะทางอารมณ์ของผู้อื่นในชุมชนออนไลน์ และสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างสร้างสรรค์ 5) การปกป้องสุขภาพ บรรณารักษ์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างรู้ทันความเสี่ยงที่อาจส่งผลต่อสุขภาพและภัยคุกคามทางร่างกายและจิตใจอันเป็นผลมาจากการใช้คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และสื่อดิจิทัล และสามารถกำหนดตารางเวลาการใช้เครื่องมือเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดี

2.3.4) การรู้ดิจิทัลในการประเมิน ได้แก่ 1) การประเมินและเลือกซอฟต์แวร์หรือแอปพลิเคชัน บรรณารักษ์สามารถประเมินคุณสมบัติของแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่มีฟังก์ชันคล้ายกัน เช่น Google Meet, Zoom เพื่อประชุมออนไลน์ และเลือกใช้เครื่องมือให้เหมาะสมกับงานเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ 2) การประเมินเนื้อหาดิจิทัล บรรณารักษ์สามารถวิเคราะห์ เปรียบเทียบ ติความเนื้อหาที่พบเจอทางออนไลน์ แยกแยะได้ว่าเนื้อหาใดเป็นข้อเท็จจริง เนื้อหาใดเป็นความคิดเห็น สามารถระบุได้ว่าเนื้อหานั้นมีจุดประสงค์ใด จำเป็นต้องประเมินความน่าเชื่อถือ รวมทั้งการประเมินความทันสมัยและความถูกต้องของแหล่งข้อมูลและเนื้อหาดิจิทัล 3) การประเมินเนื้อหาจาก AI อย่างมีวิจารณญาณ บรรณารักษ์สามารถตรวจสอบความน่าเชื่อถือของผลลัพธ์ที่ได้จาก AI โดยตรวจสอบแหล่งที่มา

คุณภาพของข้อมูล ความถูกต้องของข้อมูลที่จะเป็นแนวทางในการใช้เหตุและผล วิเคราะห์ แสวงหาแนวทาง เพื่อประกอบการตัดสินใจและสรุปผล ตลอดจนประเมินผลกระทบการใช้เนื้อหาจาก AI อาจส่งผลกระทบอย่างไรต่อบุคคลหรือสังคมในระยะสั้นและระยะยาว

2.3.5) การรู้ดิจิทัลในการมีส่วนร่วม ได้แก่ 1) การสร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นชิ้นงานใหม่ บรรณารักษ์สามารถสร้างและแก้ไขเนื้อหาดิจิทัลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รูปภาพและวิดีโอ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการออกแบบและสร้างสื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ และตระหนักถึงการใช้องค์ประกอบจากแหล่งสารสนเทศที่ถูกต้องตามหลักจริยธรรม 2) การสื่อสารด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล บรรณารักษ์สามารถปฏิสัมพันธ์และสื่อสารผ่านเทคโนโลยีดิจิทัลที่หลากหลายเหมาะสมสำหรับบริบท เช่น การสนทนาออนไลน์ การสนทนาผ่านเว็บ โซเชียลมีเดียได้อย่างเหมาะสม การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ ได้ 3) การทำงานร่วมกันและแบ่งปันข้อมูล บรรณารักษ์ใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อการทำงานร่วมกัน ประสานงาน สร้างสรรค์ผลงานจากองค์ความรู้และทรัพยากรร่วมกัน และแบ่งปันเนื้อหาดิจิทัลกับผู้อื่นในงานที่หลากหลายได้อย่างเหมาะสม

2.4 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เมื่อบรรณารักษ์ได้รับการพัฒนาการรู้ดิจิทัลแล้ว จะมีการประเมินทั้งความรู้และทักษะการรู้ดิจิทัลที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาว่าสามารถนำทักษะการรู้ดิจิทัลที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานประจำวันอย่างไร หลังจากวัดผลแล้ว จะมีการส่งข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ให้บรรณารักษ์ได้รับทราบความก้าวหน้าของพัฒนาการรู้ดิจิทัลของตนเองเพื่อเรียนรู้และปรับปรุง ทั้งนี้ การนำการรู้ดิจิทัลไปบูรณาการกับการปฏิบัติงานจริง หรือการนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน สะท้อนถึงการประยุกต์ใช้ทักษะการรู้ดิจิทัลในสถานการณ์จริงและผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

2.5 ผลการประเมินร่างรูปแบบการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยผู้บริหาร 21 คน บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน 27 และผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้ดิจิทัล 3 คน รวม 51 คน มีค่าเฉลี่ยรวมของความเหมาะสมของรูปแบบฯ ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) โดยส่วนที่ 4 ข้อมูลย้อนกลับและส่วนที่ 1 ปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00, 4.60$) รองลงมา เป็นส่วนที่ 2 กระบวนการ ส่วนที่ 3 ผลผลิตด้านการรู้ดิจิทัล และด้านการออกแบบกราฟิก มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49, 4.45$ และ 4.13) ตามลำดับ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช

รายการประเมิน	ความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ส่วนที่ 1 ปัจจัยนำเข้า	4.60	0.49	มากที่สุด
1.1 งานบริหาร	4.82	0.38	มากที่สุด
1.2 งานเทคนิค	4.47	0.50	มาก
1.3 งานบริการ	4.49	0.50	มาก
ส่วนที่ 2 กระบวนการ	4.49	0.49	มาก
2.1 การเข้าถึง (Access)	4.29	0.69	มาก
2.2 ความเข้าใจ (Understanding)	4.65	0.33	มากที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
2.3 การใช้ (Using)	4.31	0.43	มาก
2.4 การประเมิน (Evaluation)	4.65	0.33	มากที่สุด
2.5 การมีส่วนร่วม (Engagement)	4.53	0.46	มากที่สุด
ส่วนที่ 3 ผลผลิตด้านการรู้ดิจิทัล	4.45	0.60	มาก
3.1 (การเข้าถึง) การค้นหาและระบุแหล่งสารสนเทศ	4.29	0.75	มาก
3.2 (การเข้าถึง) การให้เครดิตเจ้าของผลงานดิจิทัล	4.29	0.75	มาก
3.3 (ความเข้าใจ) พลังงานงานของเทคโนโลยีดิจิทัล	4.65	0.48	มากที่สุด
3.4 (ความเข้าใจ) การรู้สารสนเทศและสื่อ	4.47	0.50	มาก
3.5 (ความเข้าใจ) มารยาทดิจิทัล	4.82	0.38	มากที่สุด
3.6 (การใช้) การจัดการทางเทคนิค	4.29	0.75	มาก
3.7 (การใช้) การจัดเก็บไฟล์	4.29	0.75	มาก
3.8 (การใช้) การปกป้องข้อมูลส่วนตัวให้ปลอดภัย	4.65	0.48	มากที่สุด
3.9 (การใช้) การใช้โซเชียลมีเดีย	4.33	0.47	มาก
3.10 (การใช้) การปกป้องสุขภาพ	3.98	0.58	มาก
3.11 (การประเมิน) การประเมินและเลือกซอฟต์แวร์/แอปพลิเคชัน	4.47	0.50	มาก
3.12 (การประเมิน) การประเมินเนื้อหาดิจิทัล	4.47	0.50	มาก
3.13 (การประเมิน) การประเมินเนื้อหาจาก AI อย่างมีวิจารณญาณ	4.65	0.48	มากที่สุด
3.14 (การมีส่วนร่วม) การสร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล	4.65	0.48	มากที่สุด
3.15 (การมีส่วนร่วม) การสื่อสารด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล	4.47	0.50	มาก
3.16 (การมีส่วนร่วม) การทำงานร่วมกันและแบ่งปันข้อมูล	4.47	0.50	มาก
ส่วนที่ 4 ข้อมูลย้อนกลับ	5.00	0.00	มากที่สุด
4.1 แจ้งให้บรรณารักษ์ทราบหลังจากประเมินทั้งความรู้และทักษะการรู้ดิจิทัลจากการสังเกต หรือ การซักถาม หรือ การทดสอบ	5.00	0.00	มากที่สุด
4.2 แจ้งให้บรรณารักษ์ทราบความก้าวหน้าของพัฒนาการรู้ดิจิทัลในแต่ละด้าน	5.00	0.00	มากที่สุด
4.3 บรรณารักษ์ส่งข้อมูลย้อนกลับในการนำการรู้ดิจิทัลบูรณาการกับการปฏิบัติงาน หรือ การแก้ไขปัญหา	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านการออกแบบกราฟิก	4.13	0.63	มาก
5.1 รูปแบบมีความน่าสนใจและดึงดูดความสนใจ	4.14	0.69	มาก
5.2 การจัดวางตำแหน่งขององค์ประกอบต่าง ๆ	4.00	0.59	มาก
5.3 การใช้สีประกอบ	4.00	0.59	มาก
5.4 การใช้ข้อความหรืออักษร	4.00	0.59	มาก
5.5 ข้อความสื่อความหมายได้ชัดเจน	4.49	0.50	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.51	0.56	มากที่สุด

3. ผลการประเมินและรับรองรูปแบบการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 6 คน พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมความคิดเห็นต่อทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.74$) ความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.65$) และความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.78$) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการประเมินและรับรองรูปแบบการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ปัจจัยนำเข้า งานบริหารงานปฏิบัติการ และงานบริการ	4.78	0.43	มากที่สุด	4.69	0.50	มากที่สุด	4.80	0.42	มากที่สุด
กระบวนการของการเข้าถึงความเข้าใจ การใช้ การประเมิน และ การมีส่วนร่วม	4.63	0.48	มากที่สุด	4.48	0.49	มาก	4.63	0.48	มากที่สุด
ผลผลิตด้านการรู้ดิจิทัล	4.79	0.41	มากที่สุด	4.72	0.45	มากที่สุด	4.86	0.34	มากที่สุด
ข้อมูลย้อนกลับ	5.00	0.00	มากที่สุด	4.89	0.31	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
ด้านการออกแบบกราฟิก	4.37	0.71	มาก	4.37	0.75	มาก	4.47	0.67	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.74	0.48	มากที่สุด	4.65	0.53	มากที่สุด	4.78	0.45	มากที่สุด

การอภิปรายผล

จากสภาพและองค์ประกอบการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการรู้ดิจิทัลให้แก่บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนโดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก จำแนกรายด้าน ได้แก่ มิติทางอารมณ์และสังคม รองลงมาคือมิติทางปัญญา และมิติทางเทคนิค โดยเฉพาะในมิติทางอารมณ์และสังคม ซึ่งเน้นเรื่องการให้เครดิตเจ้าของผลงานและการปกป้องข้อมูลส่วนตัวให้ปลอดภัย สอดคล้องกับแนวคิดของ Johnston (2020) ที่ระบุว่า การรู้ดิจิทัลไม่ได้มีเพียงทักษะทางเทคนิคเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการจัดการข้อมูลส่วนตัวดิจิทัลได้หลายแพลตฟอร์ม และความปลอดภัยทางดิจิทัลอันแสดงถึงความเข้าใจด้านจริยธรรมและผลกระทบทางสังคม ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารเห็นว่าในยุคดิจิทัลที่มีข้อมูลแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว ความเสี่ยงด้านลิขสิทธิ์และความปลอดภัยของข้อมูลเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญและบางข้อมูลมีความอ่อนไหว (Sensitive) บรรณารักษ์ในฐานะผู้นำสารสนเทศจึงต้องมีจริยธรรมในการสื่อสารเป็นพื้นฐานสำคัญในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยเห็นว่าหน้าที่ผู้บริหารให้ความสำคัญกับมิติทางอารมณ์และสังคมสูงสุดนั้น สะท้อนให้เห็นว่าบริบทของห้องสมุดประชาชนซึ่งให้บริการประชาชนทุกช่วงวัย ทำให้ผู้บริหารตระหนักว่าบรรณารักษ์ต้องเป็นผู้รู้ดิจิทัลที่ดีก่อนจึงสามารถถ่ายทอดและส่งเสริมทักษะเหล่านี้แก่ผู้ใช้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Amornsiriphong (2019) ที่พบว่า ห้องสมุดประชาชนในประเทศไทยสามารถลดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลโดยสร้างความคุ้นเคยและทำการฝึกอบรมหรือให้การศึกษาแก่ประชาชน เพื่อพัฒนาทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์ ซึ่งบรรณารักษ์ต้องมีการเรียนรู้ทางดิจิทัลก่อนจึงจะสามารถสร้างหลักสูตรการรู้ดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังสร้างแรงจูงใจในการใช้สารสนเทศ

อย่างสร้างสรรค์ไม่ว่าจะใช้เพื่อกิจการงานใดก็ตามจำเป็นต้องมีการอ้างอิง ไม่ละเมิดความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น ประเมินเนื้อหาดิจิทัลได้ว่าสิ่งใดเป็นภัยต่อตนเองหรือไม่

บรรณารักษ์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในงานรับผิดชอบ 4 ด้าน มีการใช้เทคโนโลยีอย่างหลากหลาย อาทิ ด้านการปฏิบัติการ งานจัดหา วิเคราะห์และลงรายการทรัพยากรสารสนเทศใช้ระบบเชื่อมโยงแหล่งการเรียนรู้ ด้านการวางแผน ด้านการประสานงานใช้ E-office โปรแกรมประมวลผลคำ และโปรแกรมประชุมออนไลน์ ด้านการบริการใช้โซเชียลมีเดียและแอปพลิเคชันเกมที่สนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน สอดคล้องกับรูปแบบสมรรถนะดิจิทัลของ European Commission (2025) ที่พบว่า ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มักมีความคุ้นเคยกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์และเครื่องมือสื่อสารมากกว่าทักษะเชิงลึกด้านการแก้ปัญหาทางเทคนิค ผู้วิจัยเห็นว่าสภาพดังกล่าวเป็นผลมาจากลักษณะงานของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนที่เน้นการให้บริการและการสื่อสารกับชุมชนเป็นหลัก ทำให้เครื่องมือที่ใช้บ่อยจึงทำให้มีความชำนาญในการใช้แอปพลิเคชันเพื่อการสื่อสาร เช่น Facebook และ Line (Manlae & Sangkhapinyo, 2022) อย่างไรก็ตาม หากบรรณารักษ์ขาดทักษะเชิงลึกด้านเทคนิค อาจส่งผลให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง ดังนั้นบรรณารักษ์จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในทางเทคนิคทั้งทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน ทักษะการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการปฏิบัติงาน (Boujanaut, 2024)

บรรณารักษ์มีความเข้าใจการรู้ดิจิทัลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก จำแนกรายด้าน ได้แก่ มิติทางอารมณ์และสังคม และมิติทางปัญญาอยู่ในระดับมาก ส่วนมิติทางเทคนิคอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าบรรณารักษ์มีความเข้าใจการรู้ดิจิทัลด้านเทคนิคในระดับปานกลาง จึงมีความจำเป็นในการพัฒนาการรู้ดิจิทัลด้านเทคนิคเพิ่มขึ้น ทั้งด้านฟังก์ชันงานของเทคโนโลยีดิจิทัลด้านการประเมินและเลือกซอฟต์แวร์/แอปพลิเคชัน และการจัดการทางเทคนิค สอดคล้องกับงานวิจัยของ Louimsai & Suntarin (2024) พบว่า ทักษะที่แรงงานในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกต้องการพัฒนาการรู้ดิจิทัลด้านเทคนิค คือ การใช้โปรแกรมสำนักงานสำเร็จรูป เช่น Word, Excel, Presentation ซึ่งมีความต้องการพัฒนาด้านเทคนิคอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lampeung (2024) พบว่า บรรณารักษ์ให้ความสำคัญการรู้ดิจิทัลในด้านความรู้ด้านสื่อสังคมออนไลน์ในการปฏิบัติงาน ความรู้และทักษะด้านการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างปลอดภัย ความปลอดภัยข้อมูลคอมพิวเตอร์และเครือข่าย การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการทำงานร่วมกันผ่านระบบออนไลน์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าสาเหตุที่มิติทางเทคนิคอยู่ในระดับต่ำกว่ามิติอื่นนั้น อาจเป็นเพราะบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับการฝึกอบรมด้านเทคนิคเชิงลึกอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ประกอบกับเทคโนโลยีดิจิทัลเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ทำให้ความรู้ที่มีอยู่ไม่ทันต่อการพัฒนา (Executive Committee of Academic Librarians Group, 2025) ดังนั้นการออกแบบรูปแบบการรู้ดิจิทัลจึงควรให้น้ำหนักกับมิติทางเทคนิคเป็นพิเศษ โดยเฉพาะการจัดการทางเทคนิคที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เพื่อให้บรรณารักษ์สามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพาผู้เชี่ยวชาญภายนอก ทั้งนี้การปฏิบัติด้านเทคนิคของบรรณารักษ์ต้องใช้ทั้งความรู้และทักษะซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการฝึกฝนเรียนรู้กับเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ ๆ การประเมินและเลือกซอฟต์แวร์มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับงานที่ปฏิบัติ และเมื่อเกิดปัญหาที่สามารถจัดการแก้ไขให้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ใช้อยู่ให้กลับมาทำงานได้

ผลการประเมินร่างรูปแบบการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้บริหาร บรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 51 คน ให้ความเห็นว่า

ร่างรูปแบบฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยส่วนที่มีระดับความเหมาะสมมากที่สุดคือส่วนที่ 4 ข้อมูลย้อนกลับและส่วนที่ 1 บัณฑิตนำเข้า จุดเด่นในด้านข้อมูลย้อนกลับนั้นเน้นการสื่อสารสองทางที่ผู้สอนและบรรณารักษ์สามารถสะท้อนผลการรู้ดิจิทัลระหว่างกันได้ สอดคล้องกับแนวคิดแบบจำลองระบบการเรียนรู้การสอนของ Kammanee (2024) ที่ออกแบบรูปแบบฯ ด้วยวิธีการเชิงระบบ (System approach) โดยมีตัวป้อน (Input) กระบวนการ (Process) กลไกควบคุม (Control) ผลผลิต (Output) และข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ผู้วิจัยเห็นว่าข้อมูลย้อนกลับนับเป็นหัวใจสำคัญของรูปแบบฯ เนื่องจากบรรณารักษ์ในฐานะผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มักต้องการทราบความก้าวหน้าของตนเองเพื่อปรับทิศทางการเรียนรู้ได้อย่างทันที่ จึงช่วยสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและทำให้การพัฒนาการรู้ดิจิทัลมีความยั่งยืนในระยะยาว ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ Khwanriang & Lertjiraprasert (2024) ที่พบว่า แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เป็นเป้าหมายหลักของห้องสมุดมีบรรณารักษ์เป็นฟันเฟืองสำคัญต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และปรับตัวเสริมสร้างความฉลาดรู้ด้านข้อมูลและสารสนเทศ

ในส่วนบัณฑิตนำเข้า ด้านงานบริหาร มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด ครอบคลุมงานวางแผนงบประมาณ พัสดุ ธุรการ สารบรรณ และการประสานงาน สอดคล้องกับงานศึกษาของ Amornsiriphong (2019) ที่พบว่าการจัดการห้องสมุดประชาชนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลต้องเริ่มจากการวางแผนที่มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ที่ชัดเจน ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่บัณฑิตนำเข้าด้านงานบริหารได้รับการประเมินสูงสุดนั้น แสดงให้เห็นว่าผู้ประเมินตระหนักถึงความสำคัญของการกำหนดนโยบายและการจัดสรรทรัพยากรที่ชัดเจนในฐานะรากฐานของการพัฒนาการรู้ดิจิทัล หากขาดการสนับสนุนด้านบริหารที่เข้มแข็ง การพัฒนาบรรณารักษ์แม้จะมีรูปแบบที่ดีเพียงใดก็ยากที่จะเกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างยั่งยืน

ในส่วนของกระบวนการ (Process) ด้านที่มีระดับความเหมาะสมมากที่สุดคือ ความเข้าใจและการประเมิน และด้านการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับบทเรียนออนไลน์ของ The Open University (2021) ที่กำหนดให้ความเข้าใจและการประเมินเป็นหมวดหมู่ทักษะหลักในการสร้างทักษะทางดิจิทัล ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่ากระบวนการสองด้านนี้ได้รับการประเมินสูงสุด เนื่องจากสะท้อนลักษณะงานจริงของบรรณารักษ์ที่ต้องเผชิญกับสารสนเทศจำนวนมากในแต่ละวัน ทั้งจากสื่อดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ ทักษะการประเมินความน่าเชื่อถือของสารสนเทศและการมีส่วนร่วมในชุมชนดิจิทัลจึงเป็นทักษะที่ผู้ประเมินเห็นว่าสอดคล้องกับความเป็นจริงและสามารถนำไปใช้ได้ทันทีในการปฏิบัติงาน

ในด้านผลผลิตการรู้ดิจิทัลที่มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด 5 รายการ ได้แก่

1. มารยาทดิจิทัล สอดคล้องกับกรอบการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของ Jisc (2024) ที่เน้นการเคารพผู้อื่นและการเข้าใจบรรทัดฐานในการสื่อสารสาธารณะ ผู้วิจัยเห็นว่ามารยาทดิจิทัลเป็นทักษะที่มีความสำคัญเป็นพิเศษสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน เนื่องจากบรรณารักษ์ต้องสื่อสารกับผู้ใช้บริการที่มีความหลากหลายทางอายุ การศึกษา และภูมิหลัง การมีมารยาทดิจิทัลที่ดีจึงมิได้เป็นเพียงภาพลักษณ์ขององค์กร แต่ยังเป็นกลไกสร้างความไว้วางใจระหว่างบรรณารักษ์กับชุมชน ซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. พังค์ชันงานของเทคโนโลยีดิจิทัล สอดคล้องกับการศึกษาของ Wipawin & Vivekmetakorn (2026) ในองค์ประกอบที่ 1 ความเชี่ยวชาญด้านไอซีทีทั่วไปของหลักสูตรพัฒนาเจ้าหน้าที่ห้องสมุด และสอดคล้องกับ Jisc (2024) ที่เน้นความเข้าใจทั้งแนวคิดและการทำงานของซอฟต์แวร์ ผู้วิจัยเห็นว่า

การที่ผลผลิตด้านนี้ได้รับการประเมินสูงนั้น เป็นเพราะผู้ประเมินซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานจริงตระหนักดีว่าภารกิจของบรรณารักษ์มีความหลากหลายและต้องอาศัยเครื่องมือดิจิทัลที่แตกต่างกันในแต่ละงาน ความเข้าใจเชิงลึกในฟังก์ชันของแต่ละเครื่องมือจึงเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ หากบรรณารักษ์รู้จักเครื่องมือแต่ไม่เข้าใจฟังก์ชัน ก็จะไม่สามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

3. การปกป้องข้อมูลส่วนตัวให้ปลอดภัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Baharuddin et al. (2025) ที่เน้นเรื่องการตระหนักรู้ด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์เพื่อป้องกันการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล และบทเรียนออนไลน์ของ The Open University (2021) กล่าวถึงการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลและการจัดการรอยเท้าดิจิทัล ผู้วิจัยเห็นว่าทักษะด้านนี้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในบริบทของห้องสมุดประชาชน เนื่องจากบรรณารักษ์ต้องจัดการกับข้อมูลส่วนบุคคลทั้งของตนเองและของผู้ใช้บริการอยู่เป็นประจำ เช่น ข้อมูลสมาชิกห้องสมุด และข้อมูลการลงทะเบียนกิจกรรม ที่บรรณารักษ์ควรระมัดระวังในการเก็บ ใช้ และเผยแพร่การที่บรรณารักษ์มีทักษะในการปกป้องข้อมูลเหล่านี้จึงเป็นทั้งพันธกิจทางวิชาชีพและความรับผิดชอบทางกฎหมาย

4. การประเมินเนื้อหาจาก AI อย่างมีวิจารณญาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chigwada (2024) ที่เสนอกรอบการพัฒนาบทเรียนการรู้ AI ในห้องสมุด และสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานของ European Commission (2025) ที่เพิ่มสมรรถนะการตรวจสอบความถูกต้องและอคติของเนื้อหาที่สร้างจากปัญญาประดิษฐ์ ผู้วิจัยเห็นว่าในยุคที่ปัญญาประดิษฐ์มีบทบาทในการผลิตและเผยแพร่สารสนเทศอย่างแพร่หลาย บรรณารักษ์ในฐานะผู้คัดกรองสารสนเทศของชุมชนจำเป็นต้องพัฒนาทักษะนี้ให้เป็นสมรรถนะด้านการประเมินเนื้อหาดิจิทัล การประเมินเนื้อหาจาก AI (Executive Committee of Academic Librarians Group, 2025) มิฉะนั้นบรรณารักษ์อาจกลายเป็นผู้เผยแพร่สารสนเทศที่ไม่ถูกต้องโดยไม่ตั้งใจ ซึ่งจะส่งผลเสียต่อความน่าเชื่อถือของห้องสมุดในระยะยาว

5. การสร้างสรรค์ผลงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Wipawin & Vivekmetakorn (2026) ที่เน้นการสร้างสรรค์เนื้อหาต้นฉบับ การมีส่วนร่วมทางดิจิทัล สนับสนุนนวัตกรรมในการให้บริการห้องสมุด ผู้วิจัยเห็นว่าทักษะการสร้างสรรค์ผลงานดิจิทัลถือเป็นการยกระดับบทบาทของบรรณารักษ์จากผู้รับสารสนเทศสู่ผู้ผลิตสารสนเทศที่มีคุณภาพ การที่บรรณารักษ์สามารถผลิตสื่อดิจิทัลได้ด้วยตนเองจะช่วยลดต้นทุนการประชาสัมพันธ์ขององค์กรและเพิ่มความคล่องตัวในการสื่อสารกับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนของผลการประเมินรับรองรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่ารูปแบบนี้มีความเหมาะสมความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด

1. รูปแบบฯ มีความเหมาะสมที่เน้นการวิเคราะห์สภาพจริงและภารกิจของบรรณารักษ์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Wipawin & Vivekmetakorn (2026) และผลการศึกษาของ Silamut & Sovajassatakul (2021) ที่พบว่า รูปแบบนี้มีความเหมาะสมสำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์สูง ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าความเหมาะสมในระดับสูงนี้เป็นผลจากการที่รูปแบบฯ ถูกออกแบบโดยอิงจากบริบทจริงของห้องสมุดประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช มิใช่การนำรูปแบบสากลมาใช้โดยตรง การที่รูปแบบฯ สะท้อนภาระงานจริงและความต้องการจำเป็นของบรรณารักษ์ในพื้นที่จึงทำให้ผู้ทรงคุณวุฒิมองเห็นความเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงานจริงได้อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการยอมรับและการนำรูปแบบฯ ไปใช้จริง

2. รูปแบบฯ มีความเป็นไปได้ต่อการพัฒนาบรรณารักษ์ด้านการรู้ดิจิทัลในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (Detlor et al., 2024; Jung et al., 2025) ผู้วิจัยเห็นว่าความเป็นไปได้ในระดับสูงสะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบฯ ได้รับการออกแบบให้สอดคล้องกับข้อจำกัดด้านทรัพยากรและบริบทการทำงานของห้องสมุดประชาชน ซึ่งมักมีกำลังคนและงบประมาณจำกัด การที่รูปแบบฯ สามารถดำเนินการได้จริงภายใต้ข้อจำกัดเหล่านี้จึงเป็นจุดแข็งสำคัญที่ทำให้รูปแบบฯ มีคุณค่าเชิงประยุกต์สูง

3. รูปแบบฯ มีความเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบรรณารักษ์ด้านการรู้ดิจิทัลในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (Borbély, 2022; Jung et al., 2025) ผู้วิจัยเห็นว่าความเป็นประโยชน์ของรูปแบบฯ มิได้จำกัดอยู่เพียงการพัฒนาตัวบรรณารักษ์เท่านั้น แต่ยังส่งผลเป็นทอด ๆ ไปสู่คุณภาพการให้บริการของห้องสมุดและความสามารถของชุมชนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสารสนเทศดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจหลักของห้องสมุดประชาชนในการเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน และยังสนับสนุนเป้าหมายของภาครัฐในการลดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. กรมส่งเสริมการเรียนรู้ นำโดยผู้บริหารห้องสมุดประชาชนควรดำเนินการ ดังนี้

1.1 ควรนำรูปแบบการรู้ดิจิทัลที่สร้างขึ้นในงานวิจัยนี้ไปใช้เป็นกรอบวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้านการรู้ดิจิทัลของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ โดยให้สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดทุกแห่งดำเนินการสำรวจสภาพการรู้ดิจิทัลของบรรณารักษ์ในสังกัด โดยใช้กระบวนการรู้ดิจิทัล 5 ขั้นตอน ได้แก่ การเข้าถึง ความเข้าใจ การใช้ การประเมิน และการมีส่วนร่วม เป็นกรอบการประเมิน เพื่อระบุความต้องการจำเป็นด้านการรู้ดิจิทัลในแต่ละมิติตามภาระงานจริงที่รับผิดชอบ ทั้งงานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการ รูปแบบนี้ได้รับการประเมินความเหมาะสมในระดับมากที่สุด จึงมีความเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำไปใช้เป็นต้นแบบมาตรฐานในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพในการพัฒนาทักษะบรรณารักษ์ยุคใหม่ทั่วประเทศ

1.2 ควรจัดทำหลักสูตรพัฒนาการรู้ดิจิทัลสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนและบรรจุเป็นสมรรถนะหลักในการประเมินการปฏิบัติงาน โดยหลักสูตรควรครอบคลุมการรู้ดิจิทัลทั้ง 3 มิติ และให้ความสำคัญกับมิติทางเทคนิคเป็นพิเศษ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าบรรณารักษ์มีความเข้าใจในมิตินี้อยู่ในระดับปานกลาง โดยพิจารณาตามกระบวนการรู้ดิจิทัล เช่น ชั้นความเข้าใจบรรณารักษ์ต้องพัฒนาด้านฟังก์ชันงานของเทคโนโลยีดิจิทัล ในขั้นการใช้ต้องพัฒนาด้านการจัดการทางเทคนิคและการจัดเก็บไฟล์ และในขั้นการประเมินต้องพัฒนาด้านการประเมินและเลือกซอฟต์แวร์และแอปพลิเคชัน จึงควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติจริงในทั้งสามขั้นตอนดังกล่าว โดยมีโครงสร้างหลักสูตรที่ยืดหยุ่น แบ่งเป็น ระดับพื้นฐาน ระดับกลาง และระดับสูง เพื่อสอดคล้องกับสมรรถนะดิจิทัลที่แตกต่างกันของบรรณารักษ์แต่ละคน และควรส่งเสริมให้การผ่านหลักสูตรดังกล่าวเป็นหนึ่งในองค์ประกอบการพิจารณาความก้าวหน้าในสายวิชาชีพตามความเหมาะสม

1.3 ควรสนับสนุนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน เพื่อแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีในการใช้เครื่องมือดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์อย่างมีจริยธรรม

เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าบรรณารักษ์ยังมีความเข้าใจมิติทางเทคนิคในระดับปานกลาง โดยเฉพาะด้านการประเมินและเลือกซอฟต์แวร์ การจัดการทางเทคนิค และการประเมินเนื้อหาจากปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประเมินว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

2. บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน ควรดำเนินการ ดังนี้

2.1 ควรประเมินสภาพการรู้ดิจิทัลของตนเองโดยใช้กระบวนการรู้ดิจิทัล 5 ขั้นตอน ได้แก่ การเข้าถึง ความเข้าใจ การใช้ การประเมิน และการมีส่วนร่วม เป็นกรอบการประเมินตนเอง เพื่อระบุจุดแข็งและจุดที่ต้องพัฒนาในแต่ละด้านอย่างชัดเจน และควรกำหนดเป้าหมายการพัฒนาตนเองในแต่ละมิติให้มีความเฉพาะเจาะจงและวัดผลได้ เพื่อขับเคลื่อนการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีทิศทาง

2.2 ควรนำการรู้ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นไปบูรณาการกับการปฏิบัติงานจริงในทุกมิติ ทั้งงานบริหาร งานเทคนิค และงานบริการ เช่น การสร้างสื่อดิจิทัลเพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมห้องสมุด และการใช้โซเชียลมีเดียอย่างมีมารยาทดิจิทัลในการให้บริการและสื่อสารกับผู้ใช้บริการ

3. มหาวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนด้านสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ ดังนี้

3.1 ควรทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์และบรรณารักษศาสตร์ โดยเพิ่มจำนวนรายวิชาที่เกี่ยวกับทักษะเชิงเทคนิคซึ่งผลการวิจัยพบว่าบรรณารักษ์มีความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การจัดการทางเทคนิค การประเมินและเลือกซอฟต์แวร์และแอปพลิเคชัน และฟังก์ชันงานของเทคโนโลยีดิจิทัล โดยออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สะท้อนสภาพงานจริงของห้องสมุดประชาชนและฝึกปฏิบัติจริง

3.2 ควรทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (Memorandum of understanding) กับสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัด เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในห้องสมุดประชาชน โดยมีโครงการที่เน้นการมีส่วนร่วมในชุมชนดิจิทัล เช่น การช่วยออกแบบบริการดิจิทัล การสร้างสื่อออนไลน์ หรือการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรู้ดิจิทัลแก่ประชาชนในพื้นที่

3.3 ควรทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการจัดอบรมระยะสั้นและการพัฒนาวิชาชีพต่อเนื่องสำหรับบุคลากรห้องสมุดประชาชนในพื้นที่ โดยเน้นหลักสูตรที่ครอบคลุมการประเมินเนื้อหาจากปัญญาประดิษฐ์อย่างมีวิจารณญาณ และการสร้างสื่อดิจิทัลเพื่อการประชาสัมพันธ์งานห้องสมุด ซึ่งสอดคล้องกับผลผลิตการรู้ดิจิทัลที่ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินว่ามีความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยด้านการพัฒนาเครื่องมือประเมินสมรรถนะดิจิทัลของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนที่สะท้อนการปฏิบัติงานจริง โดยใช้องค์ประกอบการรู้ดิจิทัลทั้ง 3 มิติและกระบวนการ 5 ขั้นตอนจากแบบที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยนี้เป็นกรอบในการออกแบบเครื่องมือ

2. ควรวิจัยทดลองใช้รูปแบบการรู้ดิจิทัลที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยนี้กับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดอื่นหรือในระดับภูมิภาค เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้และประสิทธิผลของรูปแบบในบริบทที่แตกต่างกัน และปรับปรุงรูปแบบให้มีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น

3. ควรวิจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างระดับการรู้ดิจิทัลของบรรณารักษ์กับคุณภาพการให้บริการสารสนเทศดิจิทัลที่ผู้ใช้บริการได้รับจริง

เอกสารอ้างอิง

- Amornsiriphong, W. (2019). A situational analysis of digital divide: policy recommendation for public libraries' management. **Journal of Management and Marketing, Rajamangala University of Technology Thanyaburi**, 6(2), 97-113. Retrieved from <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/mmr/article/view/267447> [In Thai]
- Baharuddin, M. F., Jalil, A., Amin, Z. M., Rahmad, F., and Shuhidan, S. M. (2025). Digital literacy and cybersecurity in higher education: the unseen power of academic librarians. **International Journal of Evaluation & Research in Education**, 14(6), 4404–4417. <https://doi.org/10.11591/ijere.v14i6.34916>
- Borbély, M. (2022). Public library digital competency mapping 2019: A survey on digital skills of library professionals with different qualifications. **Frontiers in Education**, 7, 1-8, <https://doi.org/10.3389/educ.2022.909502>
- Boujanaut, L. (2024). Digital literacy competencies for librarians at Rajabhat University Libraries. **Journal of Human and Society, Sisaket Rajabhat University**, 8(1), 228-249. Retrieved from <https://www.tci-thaijo.org/en/articles/social08-2273> [In Thai]
- Chigwada, J. (2024). A proposed framework for a digital literacy course for artificial intelligence in academic libraries. **South African Journal of Libraries & Information Science**, 90(2), 1–8. <https://doi.org/10.7553/90-2-2388>
- Chotirat, S., and Kaewsuwan, N. (2025). Competencies of Information Professionals Responding to the Needs of the Labor Market in the Digital Era. **TLA Research Journal**, 18(2), 271-289. Retrieved from <https://www.tci-thaijo.org/articles/social06-277721> [In Thai]
- Detlor, B., Serenko, A., La Rose, T., and Julien, H. (2024). A survey of public library-led digital literacy training in canada: perceptions of administrators and instructors. **Evidence Based Library and Information Practice**, 19(3), 23–41. <https://doi.org/10.18438/ebli30553>
- European Commission. (2025). **DigComp 3.0 European Digital Competence Framework**. Retrieved from <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC144121>
- Executive Committee of Academic Librarians Group. (2025). AI, a new partner for librarians : Views from academics, library administrators, and professional librarians. **TLA Bulletin**, 69(2), 18-27. <https://doi.org/10.64798/tlabulletin.v69i2.285108> [In Thai]
- Hobbs, R. (2011). **Digital and media literacy: Connecting culture and classroom**. California: Corwin Press.

- Joel, A., and Ibrahim, F. (2021). Digital competencies needed by librarians and information professionals for knowledge management of 21st century university libraries in Borno State. **Library Philosophy and Practice (e-journal)**, 5355. Retrieved from <https://scholarworks.sjsu.edu/libphilprac/5355/>
- Johnston, J. (2020). The shift towards digital literacy in Australian University Libraries: Developing a digital literacy framework, **Journal of the Australian Library and Information Association**, 69(1), 93-101, <https://doi.org/10.1080/24750158.2020.1712638>
- Jung, J., You, J., and Kim, D. (2025). Effective but sustainable? A case of a digital literacy program for older adults. **Education and Information Technologies**, 30(10), 13309–13330. <https://doi.org/10.1007/s10639-025-13364-4>
- Kammanee, T. (2024). **ศาสตร์การสอน [Science of Teaching]**. (27th ed.). Chulalongkorn University Publishing. [In Thai]
- Khwanriang, P., and Lertjiraprasert, S. (2024). Guidelines for effective and long-life learning libraries for sustainable development : Key concepts from The Thai Library Association conference. **TLA Bulletin**, 68(2), 132-144. Retrieved from <https://www.tci-thaijo.org/articles/social06-280274> [In Thai]
- Louimsai, P., and Suntarin, P. (2024). A development potential the power digital literacy. **Journal of Educational Technology and Communications, Faculty of Education Mahasarakham University**, 7(21), 128-142. Retrieved from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/etcedumsujournal/article/view/267144> [In Thai]
- Manlae, W., and Sangkhapinyo, P. (2022). The format of the public library's reading promotion activities in Nakhon Si Thammarat Province. **Nakhabut Paritat Journal**, 1(2), 103-115. Retrieved from <https://www.tci-thaijo.org/articles/social04-260251> [In Thai]
- MediaSmarts. (2022). **Digital media literacy core competencies**. Retrieved from <https://mediasmarts.ca/digital-media-literacy/general-information/digital-media-literacy-fundamentals/digital-media-literacy-core-competencies>
- Ng, W. (2015). Digital literacy: The overarching element for successful technology integration. In: Ng, W. **New digital technology in education: conceptualizing professional learning for educators** (pp. 125–145). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-05822-1_6
- Office of the Civil Service Commission. (2011). **มาตรฐานกำหนดตำแหน่งสายงานบรรณารักษ์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 [Standard job descriptions for librarians (2nd Rev.ed.)]**. Office of the Civil Service Commission

- Office of the Civil Service Commission. (2024). **แนวทางการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ [Guidelines for the development of public sector personnel]**. Retrieved from https://www.ocsc.go.th/?post_type=laws&p=83025 [In Thai]
- Phiwoon, K., Saenwa, S., and Chongchorhor C. (2025). Conditions and problems in the operation of Bangkok Discovery Learning Library as a learning resource in the digital era. **Thai Reading Journal Thailand Reading Association**, 29(2), 48-64. <https://doi.org/10.64769/rdj.v29i2.281376> [In Thai]
- Pijitkamnerd, B. (2023). The Librarian in the artificial intelligence era. **TLA Bulletin**, 67(2), 18-27. Retrieved from <https://www.tci-thaijo.org/articles/social06-266335> [In Thai]
- Plangcheep, S., and Upatum, P. (2025). Developing a model of information services for promoting lifelong learning in district public libraries: A case study of outstanding libraries. **TLA Bulletin**, 69(1), 122-136. <https://doi.org/10.64798/tlabulletin.v69i1.283959> [In Thai]
- Pluemsamrangit, P., and Kullapa, S. (2020). Skills for the 21st century Librarians. **National Library of Thailand Journal**, 8(1), 1-22. Retrieved from <https://digital.nlt.go.th/dlib/files/original/c14b913682ebbd97fb0ee9d4d7355fbb.pdf> [In Thai]
- Silamut, A., and Sovajassatakul, T. (2021). Self-directed learning with knowledge management model on academic achievement and digital literacy abilities for employees of a Thai energy organization. **Education and Information Technologies**, 26(5), 5149–5163. <https://doi.org/10.1007/s10639-021-10484-5>
- Srisaard, B. (2011). **การวิจัยเบื้องต้น [Introduction to Research]**. (9th Rev.ed.). Suwiriyan. [In Thai]
- The Open University. (2021). **Succeeding in a digital world**. Retrieved from <https://www.open.edu/openlearn/openlearn/digital-computing/digital-skills-succeeding-digital-world/content-section->
- Tiwasing, S., Burudnan, N., Singchinda, S., and Bulman, B. (2021). 8s strategies for reading promotion when the public library transformation to digital library. **Thai Reading Journal Thailand Reading Association**, 25(1), 27-44. Retrieved from <https://www.tci-thaijo.org/articles/social01-247847> [In Thai]
- Wipawin, N., and Vivekmetakorn, C. K. (2026). The future of Libraries Training librarians in digital literacy within Bangkok's library network. **Literacy Today**, 43(3), 30–31.